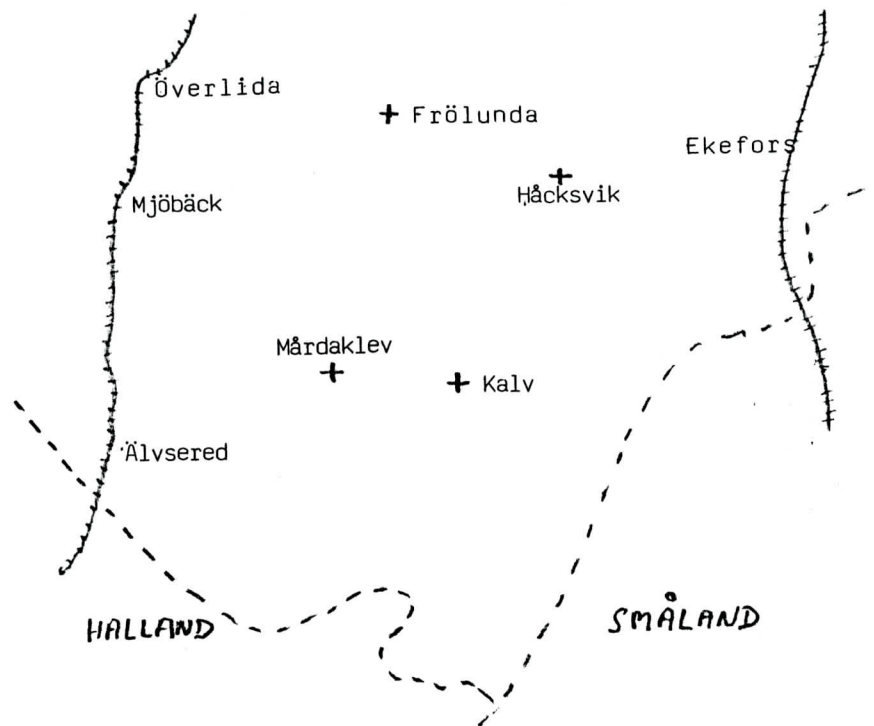

Om posten i södra Kind

Erik Lindgren

Posthistorisk skriftserie 108

Skissen visar den ungefärliga belägenheten av de postkontor i sydligaste spetsen av Västergötland vars historia berörs i detta häfte.

Hid (Frölunda)	sid 3	Kalv	sid 16
Mårdaklev (Klev)	5	Ekefors	19
Mjöbäck	9	Håcksvik	20
Älvsered	13	Överlida	22

HID

Landskansliet i Älvsborgs län svarade den 26 juni 1861 på poststyrelsens förfrågan om lämpliga orter, där poststationer kunde inrättas enligt regeringens beslut i mars 1860 om poststationer på landsbygden. Då tog man inte upp förslaget från kronofogden i Kind om att inrätta en poststation i länsmannens tillfälliga bostad Ellebäckstorp i Frölunda socken.

Frölunda skulle ändå få sin poststation något tidigare än många andra församlingar i området. Vid Frölunda Stom inrättades nämligen den 1 januari 1872 en poststation med väveriidkaren P J Hansson som föreståndare. Han efterträddes i mars 1877 av mamsell Eleonora Bänge.

Tillkomsten av poststationen i Frölunda medförde indragning av poststationen i Burseryd i Västbo, som hade inrättats den 11 oktober 1868 i norra ändpunkten av postlinjen till Skeen. Om hur riksdagsman Kjellman arbetade för denna linjes tillkomst och om kampen mellan socknarna på ömse sidor om länsgränsen berättas utförligt i boken "Kommunikation i Västbo". Genom att postlinjen efter litet mer än tre år förlängdes till Hid ansågs poststationen i Burseryd överflödigt, medan det var viktigt med en poststation vid linjens ändpunkt.

Mamsell Eleonora Bänge fick uppleva att poststationens namn ändrades till Hid den 1 juni 1894. När hon avgick med mars månads utgång 1900, efterträddes hon av fröken Thekla Gunhild Andersson, som bara gjorde en kort sejour som poststationsföreståndare. Redan den 1 maj 1901 tog fröken Maria Theresia Kjerrulf över, nu med ett från 360 till 300 kronor sänkt årsarvode. Detta bättrades på genom att hon från och med 1906 fick 480 kronor.

Det kvinnliga styret fortsatte i Hid och i oktober 1920 tillträdde änkefru Ingrid Charlotta Andersson. När hon avgick 1944, tog jordbruksarbetaren John Josefsson över poststationen. Han hade varit lantbrevbärare och fick redan 1960 ta emot medaljen för nit och redlighet i rikets tjänst.

John Josefsson upplevde med mars månads ingång 1970 en omorganisation som innebar att poststationen formellt drogs in. I verkligheten var det fråga om att ett postombud inrättades, i vars stämpel det stod ÖVERLIDA POB 2. Josefsson satt kvar, nu som postombud och med öppethållande halvannan timme på förmiddagen. Som pensionär kunde han då fortsätta med sitt postarbete som han hade gillat hela livet.

I en ny organisation och med annan terminologi ändrades postombudet i Hid till ett s k postställe i april 1979, varvid en datumstämpel med dubbelnamn började användas. I den stod det ÖVERLIDA - HID. Med ännu en ändring av terminologin kallas även postställena för postkontor från och med 1986 års ingång.

MÅRDAKLEV

I ett brev till poststyrelsen den 17 december 1874 bekräftade landskansliet i Älvsborgs län de överenskomelser som hade träffats vid underhandsöverläggningar om hur posten skulle organiseras i och med att ansvaret för kronobrevbäringen övertogs av postverket.

Ur det brevet hämtar vi att en poststation skulle inrättas med 1875 års ingång med namnet Klef och med J J Pettersson som föreståndare med 200 kronor i årsarvode. Samtidigt inrättades en kärrpostföring mellan Frölunda poststation och Klef med Anders Caspersson i Lilla Hyndarp som ansvarig i riktning från Frölunda och August Persson i Wallen Övre i motsatt riktning.

Det är svårt att räkna ut vilka villkor som funnits vid förhandlingarna med dessa entreprenörer, när man i kontrakten läser skillnaden i ersättning. Anders Caspersson fick nämligen kr 1:25 per mil medan August Persson fick kr 0:80 per mil för postföringen.

Den sistnämnde fick emellertid ett avtal till, nämligen om postföring från Klef till Gunnarp, också med 80 öre per mil i ersättning. Denna sträcka var en del av den långa postföringslinjen Svenljunga-Falkenberg. I detta sammanhang kan nämnas att de som bodde i södra delen av Mårdaklefs socken använde Gunnarps poststation för sina postärenden innan poststationen inrättades i Klef medan de övriga församlingsborna anlidade en postväska som utväxlades med Svenljunga. Namnet Klef på poststationen vållade för övrigt mycken diskussion, något som framgår senare i denna uppsats.

Postföringen ändrades nästan genast. En gångpostförare anlidades dels mellan Älvsered och Klef och dels mellan Mjörback och Klef två gånger i veckan, medan huvudposten

utväxlades med kärrposten på linjen Svenljunga - Falkenberg. Postföringen blev efter hand föremål för upprepade ändringar bland annat efter en entreprenadauktion i september 1878. Denna hade initierats av uppsägningar från de då anlidade postförarna.

GÄSTGIVAREN VILLE BLI POSTMÄSTARE

Låt oss emellertid dessförinnan se på ett ärende som avsåg önskemål om en poststation innan man ännu hade förhandlat färdigt i kronobrevbäringsfrågan. K E Lorentzon skrev den 10 januari 1874 till poststyrelsen och anmälde sig som sökande "får Platsen här på Orten". På poststyrelsens förfrågan svarade postmästare Johan F Eiserman i Svenljunga att han inte kände till något om Lorentzon och tillade: "Skulle poststation emellertid komma att inrättas vid Klef, betvivlar jag ej, att kronolänsmannen inom ifrågavarande ort har lämpligare person att föreslå till poststationsföreståndare".

I ett brev den 27 juli 1874 till poststyrelsen med många underskrifter av ortsborna föreslogs att gästgivare Lorentzon skulle få bli poststationsföreståndare. I ett brev den 8 augusti 1874 bekräftade Lorentzon att han var villig åta sig uppgiften.

Då han inte fått något besked skrev han på nyårsafton 1874 till poststyrelsen och erbjöd sig att sköta poststationen för 70 kronor om året, inklusive lokalersättning. En påminnelse därom lämnade han i ett ytterligare brev den 10 februari 1875, över vilket den redan tillsatte föreståndaren J J Pettersson fick yttra sig. Ett utdrag ur hans remissvar lämnas här:

"Jag vågar först och främst påpeka det förhållande att denne min gårdboe i flera år, som det synes av ren avundsjuka, sökt tillbakasätta mig samt på allt sätt sökt betaga mig de ekonomiska fördelar som jag genom min omtänksamhet för timlig bärning sökt bereda mig. Jag vågar ock med bestämdhet påstå att en sådan dålig tanke ligger till grund hos Lorentzon för hans ansökan om mitt skiljande från och hans antagande till stationsföreståndare i Klef."

Till sitt yttrande fogade Pettersson ett intyg av kronolänsmannen. Denne ansåg "honom mer lämplig för berörde befattning än hus om hus intill honom boende Lorentzon". Även församlingens organist H Nyström, folkskollärare P E Blomquist samt kaptenen Otto Henning intygade Petterssons lämplighet och på tf postmästare N Bergendahls förslag lämnades Lorentzons brev utan åtgärd vid föredragning i poststyrelsen den 6 april 1875.

BEGÄRAN OM NAMNÄNDRING BLEV FÖRST AVSLAGEN

Vid kommunalstämman i Mårdaklevs sockenstuga den 30 oktober 1883 beslöt man att hos poststyrelsen begära att få poststationens namn ändrat från Klef till Mårdaklef. Önskemålet motiverades med att det fanns en poststation med namnet Klefva och att brev ganska ofta blev "missskickade". I protokollet antecknades också följande:

"Den föreslagna benämningen Mårdaklef synes kommunalstämman så mycket mera lämplig som Klefs poststation ligger inom Mårdaklevs socken endast 6 till 10 minuters väg från kyrkan och den liknämnda byn.

Länsstyrelsen i Vänersborg fann för sin del inte något hinder mot att genomföra namnändringen men poststyrelsen beslöt den 7 januari 1884 att framställningen inte skulle föranleda någon åtgärd. Något motiv till detta beslut finns inte antecknat.

Däremot tog man hänsyn till ett annat önskemål som också framfördes vid kommunalstämman, nämligen ändring av tider för postföringen.

Namnfrågan fördes åter på tal efter två decennier och genom poststyrelsens beslut den 28 mars 1905 fick poststationen heta Mårdaklef från den 1 maj samma år. Nu var handlanden Johan Edvard Andersson poststationsföreståndare sedan oktober 1900. En som inte gillade namnändringen var förre poststationsföreståndaren J J Pettersson, som hade hållit sig kvar på sin post till och med juli 1891. Då hade han följts av handlanden Janne Ludvig Lorentzon, som innehade befattningen i drygt nio år. Tillsammans med några andra ortsbor skrev Pettersson den 18 april 1905 till poststyrelsen och framhöll att man under 30 års tid inte hört några klagomål mot namnet. Petitionärerna ansåg

sig vara "de största trafikanterna vid nämnda poststation och följaktligen genom våra många affärsförbindelser hos firmor och handlare såväl inom stad som landsbygd får en stor olägenhet och förlust genom en sådan ändring inom våra postförbindelser".

Namnfrågan var av betydelse även på den tiden. Nu var det inte något önskemål från kommunens sida utan från privatpersoners och till detta tog poststyrelsen ingen hänsyn. Brevet påtecknades blott orden "påkallar ej vidare åtgärd".

LÅNGA POSTMÄSTARPERIODER

Janne Ludvig Lorentzon skulle bli den postchef som åtminstone hittills suttit vid rodret kortast tid. Hans period på nio år kan jämföras med de drygt 16 år som J J Pettersson höll sig kvar, för att nu inte tala om Johan Edvard Andersson som under sina 23 år fick uppleva att poststationen tillhörde fyra olika förvaltningsområden, Svenljunga (till och med 1904), Borås (1904-1906), Limared (1906-1909) och Älvsered (från den 24 september 1909).

Andersson dog den 1 februari 1923, varvid hans dotter Anna Klewe tog över poststationen. Drygt 37 år som postchef hade hon bakom sig när hon avgick med april månads utgång 1960. Elsa Andreasson, som hade varit lantbrevbärare på linjen Mårdaklev-Hyndarp sedan april 1947 blev nu föreståndare och fick den 1 juni 1976 uppleva att poststationen organiserades om till ett s k postställe. Inför denna ändring hade man emellertid planer på att helt dra in poststationen. Måhända bidrog vid det tillfället "Aktionsgruppen för Mårdaklev" till att ett postställe fick finnas. De 60 hushåll som betjänades direkt av poststationen var inte nog för att motivera en poststation, som enligt den tidens normer måste ha ett underlag på minst 200 direktbetjänade hushåll.

Elsa Andreasson slutade med sitt postarbete 1984. Från 1986 kallas alla postanstalter för postkontor, oavsett storleken. Ändringen av terminologin innebar ingen skillnad för postens kunder i Mårdaklev, där det finns ett avtal mellan posten och inköpsföreningens affär. Rose-Marie Eriksson och Irene Andreasson tog i alternering var sin vecka över ansvaret för postservicen, när Elsa slutade. De fick erforderlig utbildning i Borås.

MJÖBÄCK

En av de poststationer som inrättades inom Kinds fögderi när postverket med 1875 års ingång övertog kronobrevbäringen i Älvsborgs län låg i Mjögäck. Där blev kyrkoherden D O Wetterberg föreståndare med 59 kr i årsarvode. Han fick också teckna kontrakt om postföring mellan Klev och Mjögäck. Det var fråga om gångpost med två turer i veckan fram och åter. Av handlingar kan man utläsa att kyrkoherden lejde Göran Johansson för att bära posten. Kyrkoherdens ersättning från posten för denna del av arbetet fastställdes till 75 kr för helt år.

Redan efter åtta månader övertogs arbetet vid poststationen av mamsell Emma, troligen med efternamnet Löndahl, men bara för halvtannat år. I april 1877 blev nämligen skolläraren E Sandblom föreståndare. Inte heller förunnades det honom att vara postchef så länge i Mjögäck. Med mars månads utgång 1879 drogs poststationen nämligen in.

Den indragningen hade varit på tal länge men kunde inte realiseras förrän lantbrevbäringsnätet byggdes upp. Redan den 6 mars 1876 hade emellertid postmästare Frans Nicolaus Wigandt i Svenljunga uttalat sig negativt för Mjögäck i ett omorganisationsärende som initierades av poststyrelsens cirkulär den 27 september 1875 angående olönsamma poststationer. Han skrev därvid bl a följande, sedan han dragit upp riktlinjerna för en helt ny postföring:

"Om en ny postlinje i enlighet med den föreslagna upprättades, skulle utan avsaknad stationerna i Mjögäck och Älvsered kunna indragas, varförutan även gångposterna emellan Klev och Mjögäck samt Klev och Älvsered försvunne".

Den gången blev det ingen åtgärd. Indragningsplanerna konkretiserades i stället vid förhandlingar mellan poststyrelsen och landskansliet angående lantbrevbäringens organisation inom Älvsborgs län. Kronofogden C F Bruno skrev i sitt remissyttrande den 27 november 1877 bland annat följande, sedan planerna på indragning av poststationerna i Mjöbäck och Älvsered hade accepterats såsom realistiska:

"De platser, varest lantbrevbärarna bör avlämna och avhämta försändelser från tjänstemän och prästerskap får jag sålunda uppgeva:

Å linjen Klev-Mjöbäck med lantbrevbärarens station i Klev: i Mjöbäck prästgård, belägen vid farvägen åt Halland. - - - - -"

Såsom postförare mellan Klev och Mjöbäck hade man anlitat Göran Johansson i Enebo. Han skrev den 21 september 1878, när han fått klara besked om att hans postföringslinje skulle bytas ut mot lantbrevbäring, att han ville fortsätta att arbeta i postverkets tjänst, nu som lantbrevbärare. Han blev ändå uppsagd och en lantbrevbärare anställdes vid namn A P Carlsson. Det går inte att utläsa ur handlingarna av vilken orsak Johansson ratades. Han fick gott vitsord av kommunalordföranden Lorentz Larsson.

Med april månads ingång 1879 var poststationen i Mjöbäck således indragen. Ett av posten oavlönat kommunombud förmedlade postutväxlingen mellan lantbrevbäraren och de sockenbor som inte kom i kontakt med honom under brevbringsturerna. Från församlingen fick detta ombud dock en viss ersättning, men posten blev efter hand så omfångsrik att ingen ville åta sig att vara ombud.

Den 13 januari 1890 skrev representanter för församlingen till poststyrelsen och bad att en poststation skulle öppnas. Behovet intygades av kyrkoherde H L Hallbäck.

Under remissbehandlingen kunde poststationsföreståndaren i Klev inte direkt tillstyrka inrättandet av en poststation. Det framgick av ett brev som han höll någorlunda neutralt men ändå gjorde svårförståeligt, åtminstone för en nutida läsare. Postmästare Christian Robert Wallmo i

Ett Göran Johansson på Enebo under Mjöbäck prästgård, ombesörjt brevbringningsfästgången, dels under den tid Prostén Wittberg hade fästgången och sedermera i tre års tid varit antagen till brevbarare från Klev till Mjöbäck, hvilket han fullgjort på ett redligt och förtroligt sätt, och som han tillika är boende på en lämplig plats och är därtill fänlig. Hvarför kommunen önskar att han fortfarande snått till lantbrevbärare antagas emellan Klev och Mjöbäck.

Lida den 17de September 1878.

Lorentz Larsson

Bertnerap

ordförande i Kommunalen

August Studneusson

A H Vinbög i Hattingsnäs

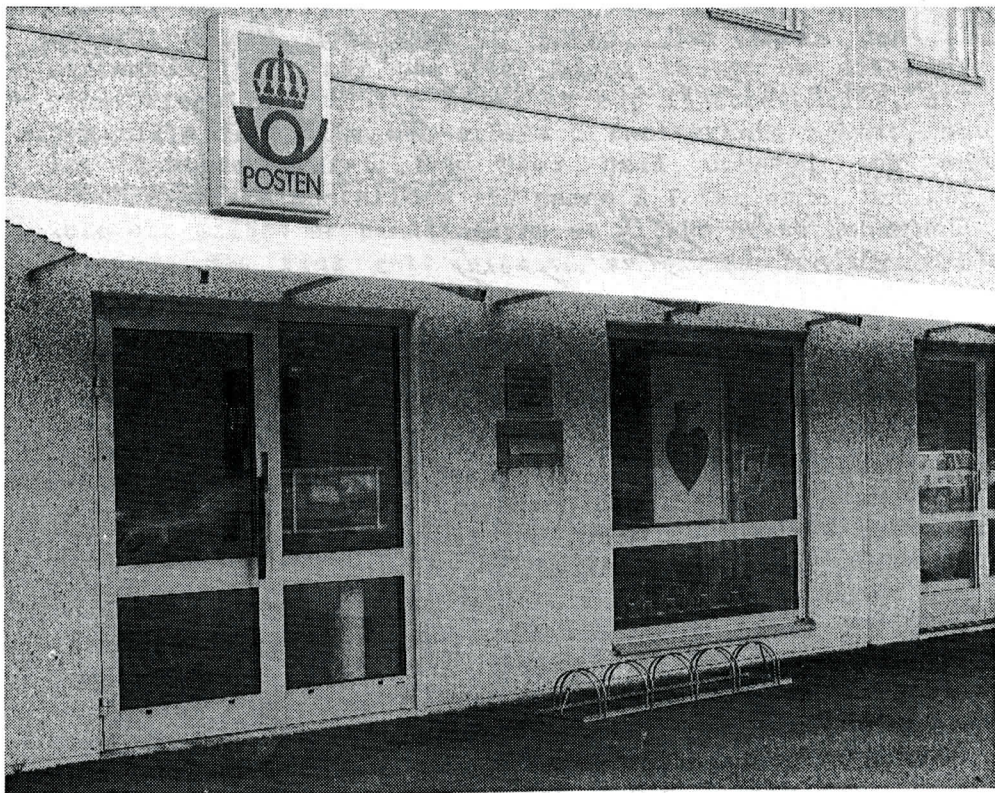
Detta är det vitsord som Göran Johansson fick när han uttryckte önskan om att få bli lantbrevbärare.

Svenljunga skrev däremot i klartext att korrespondensen inte hade ökat så mycket att "ånyo en poststation därstädes vore nödvändig", och poststyrelsen fann vid föredragning den 28 februari 1890, att framställningen inte borde föranleda till vidare åtgärd.

Men Mjöbäck poststation skulle ändå återuppstå. Det kan samhället tacka järnvägen för. När denna öppnades även för posttrafik den 26 november 1899, blev stinsen Johan Alfred Helander ansvarig för posten genom ett avtal om förenade post- och järnvägsstationer utmed linjen. Han hade varit poststationsföreståndare i Lia under två år. Inledningsvis fick han i Mjöbäck 180 kr om året för bestyret med posten, ett belopp som höjdes till 240 kr vid det nya seklets ingång.

Med efter hand ökat arvode och under olika chefer (postmästarna i Falkenberg, Borås, Limmared och Älvsered väx-
elvis) blev Helander kvar i Mjöbäck till och med februari
1927. Därefter har följande järnvägsanställda ansvarat
för posten i Mjöbäck: Carl Augst T Andeberg (1928-1934),
Elvira Fredrika Krook (1934-1948), Karl Ragnar Andersson
(1948-1949), Ernst Arne Isidor Bäck (1949-1955) och Adolf
Henry Hellström (1955-1961).

Posten skildes från järnvägen den 1 maj 1961, varefter
Birgit D Nilsson blev poststationsföreståndare, följd
1963 av Gudrun B M Krook. Den 4 september 1967 ersattes
poststationen med lantbrevbäring.

Postkontoret i Älvsered ligger sedan 1987 i ena hörnet av det stora
shopping-centret. (Foto i augusti 1989 av Erik Lindgren)

ÄLVSERED

Älvsered är ett exempel på en av de många poststationer
som inrättades i Västergötland vid 1875 års ingång, när
postverket övertog ansvaret för kronobrevbäringen. Men
utvecklingen för Älvsered skiljer sig från gestaltningen
av de övriga poststationerna i området.

Början är dock helt likartad. Till föreståndare antogs
skolläraren Bengt Johansson med 75 kronor i årsarvode.
Posten bars till Älvsered från Klev av korpralen Josef
Malm i Ödegärdet. Han fick en ersättning som motsvarade
63 öre per mil.

Som framgår av ett annat avsnitt i detta häfte var Klev
för för övrigt en knutpunkt, från vilken flera postlinjer
strålade ut. Därifrån bars post också till Mjöbäck och
dessutom fanns det körpost till Frölunda och Gunnarp.

Även i fråga om organisationen vid införande av lant-
brevbäring i länet följer Älvsered mönstret. Poststatio-
nen blev nämligen indragen den 31 mars 1879 liksom den i
Mjöbäck. Den blev också återinrättad den 21 december 1896
som en förenad post- och järnvägsstation, när järnvägen
förlängdes från Fridhemsberg.

Nu blev stinsen Knut Ohlson ansvarig för postgöromålen
med en årslön på 240 kronor för bestyret åt postverket.
Han hade dessförinnan varit föreståndare för poststatio-
nen i Köinge. Lars Emil Andersson efterträdde honom i
november 1899, nu med en till 300 kronor höjd årsersätt-
ning.

Trafiken i Älvsered ökade våldsamt och Lars Emil hann i
etapper uppnå en höjning av årsersättningen till 900 kr
jämfört 1800 kr i biträdesanslag, innan han måste lämna
ifrån sig postarbetet den 1 december 1909. Nu blev mönst-
ret annorlunda för posten i Älvsered. Ett kungligt brev

hade nämligen gett poststyrelsen rätt att inrätta ett postkontor där. Det innebar att poststationen försvann i dess dittillsvarande status och att man formade ett nytt förvaltningsområde, som skulle administrera alla de nytillkomna poststationerna i takt med bl a järnvägsnätets utbredning.

Till postmästare antogs Oskar Reinhold Ljunggren, som efter tio år följdes av Nils Gustaf Adolf Tynelius. Under den tid Älvsered fick vara kvar som självständig förvaltningsenhet med underlydande poststationer var därefter följande postmästare ansvariga för skötselfn: Bengt Johan Einar Bengtsson (1926-1928). Dage Per Engström (1928-1930), Johan Leonard Skog (1931-1934) och Björn Sigfrid Björnsson (1943-1944).

När den sistnämnde utnämndes till postmästare i Torsby, hölls postmästarebefattningen vakant i avvaktan på resultatet av en utredning om ny organisation. De s k små förvaltningspostkontoren var redan då på fallrepet och med september månads utgång 1945 byttes postkontoret i Älvsered ut mot en s k postexpedition.

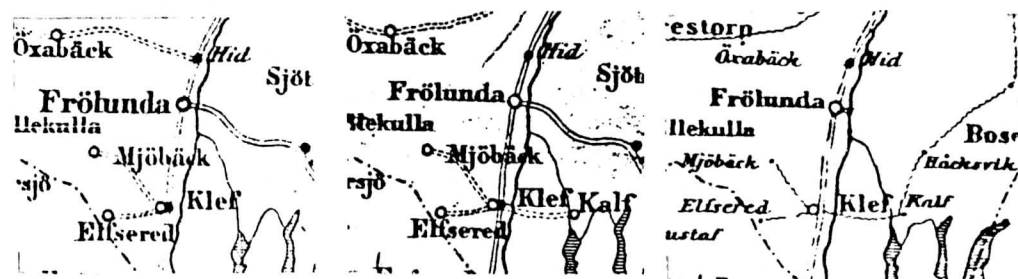
Postmästare Dage Per Engström (till höger) med anställda vid postkontoret i Älvsered 1929. Originalbilden finns i Postmusei arkiv.

Små men arbetsamma postkontor som det i Älvsered var ofta steg i karriären för postmästarna. Sigfrid Björnsson kom efter en kortare period i Torsby som förste kontrollör till Kalmar, sedan som överkontrollör till Malmö, för att sluta sin postmannabana som postmästare i Karlskrona.

I Älvsered blev status för posten sedan förvaltningsområdet upphört en s k postexpedition. Ny chef blev Karl G Johansson med den något underliga postala titeln stationsmästare. Han efterträddes 1948 av Gunnar Rosén, som fick uppleva en ny terminologi efter 28 år. Postexpeditionerna började kallas lokalpostkontor, för att från och med 1986 kallas postkontor, liksom alla andra fasta servicepunkter i postverket. Den sistnämnda förändringen inträffade under tjänstetiden för den efterträdande chefen för posten i Älvsered, postmästare Karin Arvidsson. Hon var förste postkassör i Kinna och utnämndes till postmästare i Älvsered 1984, sedan Gunnar Rosén avlidit. Postkontoret flyttades in i nya lokaler i ett hörn av Shoppingcenter i augusti 1987.

När poststationen i Kalvsjöholm drogs in 1975, centraliserades postutdelningen till Överlida trots att det kunde synas som om det hade varit bättre att utnyttja Älvsered som centralort. Samhället låg nu i Hallands län och tillhörde ett annat postnummerblock än Kalvsjöholm och Överlida, något som bedömdes göra det olämpligt att låta posten utgå från Älvsered. Ändå visade utredningen den gången att omorganisationen skulle blivit mindre kostsam om man hade valt Älvsered som central för postdistributionen.

POSTKARTAN FÖR SÖDRA KIND UNDER FEM ÅR AV STARK FÖRÄNDRING

1875

1877

1880

KALV

Tillkomsten av poststationen i Kalv den 1 januari 1876 kan sägas vara en komplettering av organisationen inom Älvsborgs län i anslutning till att postverket tog över ansvaret för kronobrevbäringen. Kalv var en av de församlingar som ansåg sig förbigångna ett år tidigare, då ett stort antal poststationer föddes i Västergötland.

Lars Carlsson blev föreståndare för poststationen, vars namn på den tiden stavades KALF. Han fick 100 kr i årsarvode och hans närmaste chef var postmästaren i Svenljunga Frans Nicolaus Wigandt, som 13 år gammal hade börjat sin postmannabana som postskrivare.

På ett sätt kan man säga att historiens vingslag blåser kring Kalv, för det var därifrån som Västergötlands förste lantbrevbärare utgick. Den 16 maj 1878 inrättades den linjen; den gick mellan Kalvs poststation och Håkviks kyrka. Den sistnämnda socknen stavades senare Håcksvik.

Många fler lantbrevbäringslinjer kom till följande år - och det med 19 poststationsindragningar i Älvsborgs län som följd. Till och med poststationen i Kalv fick stryka på foten. Den drogs in den 31 mars 1879 efter uppsägning av Lars Carlsson med tre månaders varsel enligt kontraktets villkor. Ändå hade bl a kronofogden C F Bruno i Ulricehamn föreslagit länsstyrelsen att poststationen skulle få bibehållas.

Postmästaren i Vänersborg tog ingen hänsyn till detta och uttalade i sitt remissyttrande: "Något hinder för indragning av poststationen i Kalf torde ej förefinnas, då ortens behov av postutväxling bör bliva tillgodosett genom lantbrevbäring 2 gånger i veckan och avståndet till Klef endast utgör 0,5 mil".

Trots att den tidens lantbrevbärare var föga effektiva fick församlingsborna nöja sig länge med sådan postservice. Besvärligheter med framför allt värdepost diskuteras vid en extra kommunalstämma i sockenstugan den 26 november 1892. Denna resulterade i en framställning till poststyrelsen om att en poststation skulle inrättas med den folkhögskoleutbildade prästgårdsarrendatorn Karl Johansson som föreståndare.

Kommunalordföranden August Bertilsson ställde dock upp med handlanden Johannes Svensson i Erikslund som kandidat. För avlöningen till poststationsföreståndaren ville kommunen ikläda sig ansvaret och man önskade få posten buret till Kalv från Fagered eller från Ätran två gånger i veckan.

Poststyrelsen avslog framställningen, men man gav sig inte. Efter en ny framställning inrättades en poststation i hemmanet Erikslund den 1 april 1897. Den nya poststationen fick namnet Kalvsjöholm och den 66 år gamle förre handlanden Carl Fredrik Isberg blev dess föreståndare.

Hans årsarvode var till en början 50 kr men höjdes från den 1 april 1900 till 150 kr och tre år senare till 300 kr. I april 1904 överfördes poststationen från Svenljunga till Borås förvaltningsområde.

		Klef—Håcksvik.			
		(Från den 1 april 1897.)			
T. Th. L.	—	7,30	0,5	T. Th. L.	7,30
T. Th. L.	8,45	—	0,5	T. Th. L.	8,0
					8,15
			1,1		
T. Th. L.	12,30	—	1,8	T. Th. L.	—
					2,50

Detta är den tidtabell som gällde för postföringen när poststationen med namnet Kalvsjöholm inrättades.

villigt behjertande och tillmötesgående af
Samma för vår kommunen vigtiga angelä-
gheten, vi genom öfverlemnade den ad-
vokat Konf. Emanuel Peterssons gånst-
bedragen åt jerd.

Kalva 11 jan. 1897

Konf. Emanuel Petersson
Kommunstyrelsen
J. L.
Aug. Barthsson
Kommunstyrelsen
redf.

Protokoll: K. L.

Detta är avslutningen på den framställning som ledde
till att poststationen med namnet Kalvsjöholm inrättades
den 1 april 1897.

Genom lönehöjningen 1903 kan man säga att Isberg hade
nått mer än väl till den nivå som kolleger hade på andra
håll. Det låga arvode han nöjdes med den första tiden var
ett av motiven för att tf postinspektör Adolf Malmgren i
Göteborg skulle tillstyrka framställningen om poststatio-
nen, något som framgår av följande utdrag ur dennes brev
till poststyrelsen den 6 mars 1897:

"Med avseende därå, dels att hemmanet Erikslund, till
vilket den ifrågakämda poststationen skulle förläggas,
är beläget invid postlinjen Klef - Håksvik, vadan försla-
gets genomförande icke påkallar någon ökad utgift för
postföring, dels ock att lämplig föreståndare för den
ifrågakämda poststationen kan erhållas mot ett så ringa
arvode från Postverket som 50 kr per år, får jag till den
gjorda framställningen lika vördsamt tillstyrka bifall".
Nog var formuleringarna byråkratiskt snickrade.

Änkefru Maria Kristina Petersson efterträdde Isberg i
december 1906. När hon avled i 71 års ålder, efterträddes
hon av kontoristen Dagny Maria Viola Lagerström enligt
ett kontrakt som började tillämpas vid 1935 års ingång.
Den nya poststationsföreståndaren hade vikarierat vid
poststationen sedan april 1934.

Ny innehavare blev år 1936 Märta Elisabet Gustafsson,
som i sin tur formellt lämnade över med 1944 års ingång
till prokuristen Torsten Daniel Gustafsson. Han hade i
realiteten vikarierat på befattningen ända sedan april
1939, varigenom företräddarens egentliga tjänstgöring
omfattade en tämligen kort period.

Så mycket längre tjänstgöringstid fick Torsten Daniel
Gustafsson. Han fick till och med uppleva att få medaljen
för nit och redlighet i rikets tjänst innan poststationen
drogs in med maj månads utgång 1975. Denna förändring
vällade inte oväntat protester. Samhällsföreningen i
Kalvsjöholm hemställde i ett yttrande till Svenljunga
kommun att kräva uppskjutning av ett beslut om poststa-
tionens indragning i avvaktan på planerad byggnation.
Kommunstyrelsen gav samhällsföreningen sitt stöd i ytt-
randet till postdirektionen, men det hjälpte inte.
Ersättningen för poststationen blev lantbrevbäring från
Överlida.

EKEFORS

Liksom fallet var med järnvägen Limmared - Falkenberg
blev också banan från Limmared söderut till Landeryd
anledning till att flera nya namn tillfördes förteckning-
en över Sveriges postanstalter. Några av de nya hamnade i
Kind, så t ex Ekefors med den 21 december 1906 som
födelsedag.

Då blev Bengt August Carl Svedin föreståndare, efter
kort tid följd av Axel Konrad Nilsson. Denne avlöstes i
januari 1917 av Johan Alfred Norén. Därefter ansvarade
Ruth Schönberg (1928-1943) och Märta Alice J Norström
för posten i Ekefors till poststationens indragning med
maj månads utgång 1959. Under en övergångstid därefter
fanns ett postombud på platsen. I dess datumstämpel fanns
gravyren SJÖTOFTA POB 1. Postombudet drogs in den 30
oktober 1964.

HÅCKSVIK

Vid kommunalstämman i Håcksviks sockenstuga den 14 april 1888 påtalades den ökade postmängden i socknen och de besvär som hängde samman med utväxlingen av värdepost. Man beslöt att begära hos poststyrelsen att få en egen poststation inom socknen och att kommunen själv skulle avlöna den blivande poststationsföreståndaren.

Vid remissbehandlingen tillstyrkte postmästare Robert Wallmo i Svenljunga framställningen och poststyrelsen beslöt att poststationen skulle inrättas den 1 december 1888 med folksskolläraren Frans Johan Strömberg som föreståndare. Denne skötte "på ett utmärkt sätt sina åligganden" enligt postmästare Wallmos rapport till poststyrelsen två år senare. Detta kom honom till godo på så sätt att han tillerkändes en årslön på 90 kr från postverket. Den höjdes till 140 kr år 1901, till 240 kr år 1907, till 300 kr år 1913 och till 360 kr år 1917.

Under mellantiden hade Strömberg hunnit avlösas av Anders Johannesson år 1907 och denne av Klas Hjalmar Andén 1913. Med dessa tre var det slut på skolläraryeran på posten i Håcksvik. Den 1 juli 1917 tillträdde nämligen lantbrukaren Anders Johannesson som föreståndare, vilken med 1921 års ingång efterträddes av hemmasonen Johan Algot Petersson.

Denne var född 1887 och kom att verka 26 år i postens tjänst. När han slutade 1947 fanns ännu ingen reglerad pensionsordning för de avtalsanställda, men enligt gällande praxis tillerkändes Petersson ett s k ålderdomsunderstöd.

Bror Nils Gustav Edvass blev ny föreståndare den 1 september 1947, följt tio år senare av Britta Johansson.

När poststationen, som sedan länge stavades Håcksvik, drogs in den 28 februari 1970, var hon redan lantbrevbärare på den ersättande linjen Sjötofta-Håcksvik. Den 1 november 1969 hade hon börjat på denna nya arbetsuppgift och under de sista månaderna för poststationen vikarierade hennes make Gösta Johansson. Bara 35 hushåll hade betjänats av poststationen under den sista perioden - de övriga var inlemmade i lantbrevbäringsnätet.

Britta och Gösta Johanssons dotter Mona-Lisa Knutsson blev postkassör i Göteborg och befordrades till postmästare, först i Burseryd och sedan i Anderstorp.

Intressant är den kommentar som den dåvarande kommunalnämndens ordförande, Kasper Larsson i Landboarp, gjorde i anslutning till indragningen av poststationen:

"Vi är ju sedan gammalt vana vid lantbrevbäring. Indragning av poststationen innebär i realiteten inte alls någon försämring av servicen, men det tråkiga är ju att namnet Håcksvik kommer bort i postförteckningen".

Borås Tidnings Rune Gedda konstaterade i ett reportage att postmästare Nils Lundgren i Borås fick en samstämmig eloge från bygden för bl a hans intresse att hålla orten underrättad om de rationaliseringar som i vår tid synes vara ofrånkomliga.

		Klef—Håcksvik—Sjötofta.				
		(Från den 1 juli 1893.)				
M. O. L.	—	4,0		M. O. L.	8,15	—
M. O. L.	5,45	5,45		M. O. L.	6,30	6,30
M. O. L.	8,15	8,30		M. O. L.	3,45	4,0
M. O. L.	11,15	—		M. O. L.	—	1,0
			2,9			

Nymil.

		Klef—Håcksvik—Sjötofta.				
		(Från den 1 juli 1893.)				
	0,7			M. O. L.	8,15	—
	1,1			M. O. L.	6,30	6,30
	1,1			M. O. L.	3,45	4,0
	1,1			M. O. L.	—	1,0
	2,9					

Postföringen & linjen ombesörjes af lantbrevbärare.

Postföringen mellan Klef och Sjötofta fullgjordes under en tid av lantbrevbäraren som också förde med sig postväskan till och från poststationen i Håcksvik.

ÖVERLIDA

Överlida fick liksom Mjöbäck en förenad post- och järnvägsstation, när delsträckan Älvsered-Holsljunga av järnvägen mellan Limmared och Falkenberg kunde öppnas för posttrafik den 26 november 1899. En dag tidigare hade banan börjat användas för allmän trafik.

Överlida var vid den tidpunkten liksom Älvsered en oövertydlig ort, men de förenade post- och järnvägsstationerna var i allmänhet inte så kostsamma för postverket. Vissa av dem fick efter hand ökad trafik och blev betydande för både post- och järnvägstrafiken. Detta kom också att gälla för Överlida, som så småningom skulle bli utdelningscentral för flera orter i området efter indragning av poststationerna där.

Järnvägsföreståndaren Knut Ohlson blev föreståndare för poststationen i Överlida med 180 kronor i ersättning från postverket. Han efterträddes den 1 oktober 1906 av Knut Georg Ljungberg, vilken blev kvar i mer än 20 år. I mars 1927 tog Axel Ivar Johansson över och fick den 1 maj 1961 uppleva skilsmässa mellan post och järnväg. Poststationen statushöjdes nämligen till en s k postexpedition och fick under de dynamiska 1970- och 1980-talen uppleva omorganisationer och ändringar av terminologin. Den nya beteckningen blev 1977 lokalpostkontor och från och med 1986 blott postkontor. Ingvar Johansson, tidigare anställd vid järnvägen, hade tagit på sig ansvaret för postservice till samhället och kringliggande område. Fem lantbrevbäringslinjer utgår från Överlida.

Den för samhället gynnsamma utvecklingen ledde även till att s k stadsbrevbärning infördes den 3 oktober 1988. Det innebar att överlidaborna inte längre behövde besöka

postkontoret för att hämta sin post utan fick den i sina brevlådor. Ett försök några år tidigare att ge denna serviceförbättring hade inte lyckats, troligen på grund av att invånarna inte förstod hur bra denna form av service fungerar. Med ändringen blev det inte längre brist på boxar vid postkontoret.

Postkontoret i Överlida finns inrymt i huset närmast till vänster. (Foto i augusti 1989 av Erik Lindgren).